

и водѣ. Суха земля верѣдь язъ или верѣдь рѣкъ дава имъ вече понятіе за островъ; хлѣмъ, долъ приводятъ въ уразумѣніе на голѣмы-тъ планины и алпійскы-тъ долины.

Трѣбва на ученици-тъ да ся обърне вниманіе-то на всичко, что происходи, или ся находи въ едиж мѣстность; наблюденіе надъ прѣмѣнѣ-тъ въ время-то дава уразумѣніе за климата; разгледваніе на различни породы на почвѣ-тъ въ коѣ-было мѣстность опознава ги вече съ всички-тъ родове почвены на Земный Шаръ. Въ понятіе-то на мѣстны-тъ началници находися элементъ за уразумѣніе властей госнодарственныхъ. Различны родове на земледѣліе-то, занаяты, мануфактуры, търговія, въ малкъ видъ даватъ понятіе за народиж промышленность.

Подиръ земнѣ-тъ повърхнинѣ естествено трѣбва да ся обърне дѣтско-то вниманіе на оныя прѣмѣны, които ставатъ на земнѣ-тъ отъ това, гдѣ-то е тя часть отъ мірозданіе-то. Дѣте-то забѣлѣзва прѣмѣны-тъ на деня и ноцѣ-тъ, на времена-та годишни, изрѣваніе-то лунно и звѣздно; въ неговыи собственыи животъ то забѣлѣзва вліаніе-то на всички тия прѣмѣны. Но колко сѣ малко человекѣ, кои знаѣтъ потѣнко тия прѣмѣны и во всички-тъ имъ послѣдовательность! Тукъ ся случава това само-то, което ся случава често съ пове-че-то отъ прѣдметы-тъ: отдалечено-то, рѣдко-то быва повече познато, нежели близко-то и обыкновенно-то. Училище-то е длѣжно да противодѣйствува на тойзи житейскый недостатокъ: то трѣбва да направи дѣте-то да сознава оныя видимы прѣмѣны, които прѣимать свое систематическо изясненіе въ Математическѣ-тъ Географіѣ. И така, тукъ могѣтъ да бѣдѣтъ изяснены изъ наблюденіе: чувственыи кръгъзорь, страны Свѣта, способъ какъ да ги находятъ, видимо-то суточно движеніе сълнечно и вліаніе-то му на земнѣ-тъ, годишно-то движеніе сълнечно, времена годишни, различна длѣгота на дни-тъ и ноци-тъ, раздѣленіе-то земно на поисы, явленія, които представитъ мѣсячина-та и звѣзды-тъ.

Всичко това трѣбва да ся изяснява въ такѣвъ мѣрѣ,